

NOZARES TIESISKĀ REGULĒJUMA ANALĪZE

Tūrisma nozares tiesiskais regulējums tika analizēts un uzmanība tika veltīta tiem normatīvajiem tiesību aktiem, kuru regulējumam varētu būt nozīme PPP kontekstā.

Likums „Par pašvaldībām”: Pašvaldību autonomā funkcija ir gādāt par savas administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību, t.sk. parku, skvēru un zaļo zonu ierīkošana un uzturēšana, kā arī rūpēties par kultūru un sekmēt tradicionālo kultūras vērtību saglabāšanu un tautas jaunrades attīstību (organizatoriska un finansiāla palīdzība kultūras iestādēm un pasākumiem, atbalsts kultūras pieminekļu saglabāšanai u.c.).

Tūrisma likums nosaka, ka pašvaldības tūrisma jomā saskaņā ar attīstības plānu un teritorijas plānojumu nodrošina resursus un pasākumus tūrisma attīstībai, kā arī savas teritorijas tūrisma iespēju popularizēšanu, nodrošina tūrisma objektu saglabāšanu un iespējas tos izmantot tūrisma vajadzībām, piedalās tūrisma informācijas centru, punktu un stendu izveidošanā un finansēšanā, veicina kultūrizglītojošo darbu tūrisma jomā un veselīga dzīvesveida popularizēšanu.

Ņemot vērā plašo pašvaldības funkciju uzskaitījumu, ir iespējama plaša sadarbība ar privātajiem partneriem tūrisma objektu saglabāšanā, kultūrizglītojošu un veselīgu dzīvesveidu popularizējošu aktivitāšu veikšanā.

Likums „Par kultūras pieminekļu aizsardzību”: Kultūras pieminekļi ir kultūrvēsturiskā mantojuma daļa - kultūrvēsturiskas ainavas un atsevišķas teritorijas (senkapi, kapsētas, parki, vēsturisko notikumu norises un ievērojama personu darbības vietas), kā arī atsevišķi kapi, ēku grupas un atsevišķas ēkas, mākslas darbi, iekārtas un priekšmeti, kuriem ir vēsturiska, zinātniska, mākslinieciska vai citāda kultūras vērtība. Kultūras pieminekļus ir aizliegts iznīcināt.

Kultūras pieminekļi Latvijas Republikā var būt valsts, pašvaldību, kā arī fizisko un citu juridisko personu īpašumā. Nostiprinot īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu, kas atzīts par kultūras pieminekli, zemesgrāmatā izdarāma attiecīga atzīme par tiesību aprobežojumiem. Ja kultūras pieminekļa īpašnieks atsavina (domāts pārdošanas gadījums) kultūras pieminekli, valstij ir pirmpirkuma tiesības. Aizliegts atsavināt viena kultūras pieminekļa vai pieminekļu kompleksa atsevišķas daļas, kā arī sadalīt zemi, ja tādējādi tiek apdraudēta kultūras pieminekļa saglabāšana. Kultūras pieminekļa atsavināšana (jebkāda – pirkums, dāvinājums, ieguldīšana pamatkapitālā) var notikt, ja par nodomu atsavināt kultūras pieminekli tā īpašnieks ir paziņojis Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai, attiecīgā rajona valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspektors ir apsekojis kultūras pieminekli un nākamais tā īpašnieks ir iepazīstināts ar norādījumiem par attiecīgā kultūras pieminekļa izmantošanu un saglabāšanu. Zemes gabalus, uz kuriem atrodas kultūras pieminekļi, drīkst piešķirt lietošanā vai iegūt īpašumā zemes īpašumtiesību regulējošo normatīvo aktu noteiktajā kārtībā tikai tad, ja nākamais lietotājs vai īpašnieks ir iepazīstināts ar norādījumiem par attiecīgā kultūras pieminekļa izmantošanu un saglabāšanu.

Prioritāri kultūras pieminekļus izmanto zinātnes, izglītības un kultūras mērķiem. Kultūras pieminekļu izmantošana saimnieciskajā darbībā pieļaujama vienīgi tad, ja tā nekaitē piemineklim, nemazina tā vēsturisko, zinātnisko un māksliniecisko vērtību.

Naudas līdzekļus, ko pašvaldības iegūst, izīrējot kultūras pieminekļus, ar kultūras pieminekļiem saistītās komercdarbības rezultātā gūtās peļņas atskaitījumus, soda naudu par kultūras pieminekļu bojāšanu un iznīcināšanu un ar to saistīto zaudējumu atlīdzību ieskaita pagasta vai pilsētas pašvaldības speciālā budžeta ieņēmumos. Šos līdzekļus atļauts izmantot tikai kultūras pieminekļu izpētei, konservācijai, remontam un restaurācijai.

Aizsargjoslu likums: Aizsargjoslas (aizsardzības zonas) ap kultūras pieminekļiem tiek noteiktas, lai nodrošinātu kultūras pieminekļu aizsardzību un saglabāšanu, kā arī samazinātu dažāda veida negatīvu ietekmi uz nekustamiem kultūras pieminekļiem. Jāņem vērā, ka aizsargjoslās (aizsardzības zonās) ap kultūras pieminekļiem ir noteikti dažādi aprobežojumi, piemēram, jebkuru saimniecisko darbību aizsargjoslās (aizsardzības zonās) ap

kultūras pieminekļiem drīkst veikt tikai ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas un kultūras pieminekļa īpašnieka atļauju, pārdodot vienam īpašniekam piederošu kultūras pieminekļa un tā aizsargjoslas zemi, aizliegts to sadalīt u.c.

Ministru kabineta 16.11.2004 noteikumi Nr.936 „Tūrisma attīstības valsts aģentūras nolikums” nosaka, ka viena no Tūrisma attīstības valsts aģentūras (turpmāk – TAVA) funkcijām ir ieviest valsts un privātās partnerības tūrisma attīstības projektus. Taču šīs aktivitātes ietvaros TAVA ir veikusi Latvijas Tūrisma foruma organizēšanu, „Latvijas Lauku tūrisma konferences 2007” organizēšanu un citu konferenču organizēšanu, kas ir sabiedrības informēšana, nevis valsts un privātās partnerības tūrisma attīstības projektu ieviešana.

Nepieciešams veikt izglītojošus seminārus par PPP gan pašvaldībām, gan pieciem plānošanas reģioniem (Kurzemes, Latgales, Rīgas, Vidzemes un Zemgales plānošanas reģioniem), kā arī ministrijām, valsts un pašvaldības aģentūrām un citiem potenciālajiem publiskajiem partneriem.

Kā iespējamās TAVA un pašvaldību PPP projektu aktivitātes, veicinot arī starpvalstu sadarbību, ir:

- Izveidot labiekārtotas autostāvvietas pie tranzīta ceļiem, kurās būtu tualetes, soli, galdi, atkritumu urnas un informācijas stendi u.c.;
- Izveidot autostāvvietu apsaimniekošanas sistēmu;
- Piemērot ar tūrismu saistīto infrastruktūru cilvēkiem ar īpašām vajadzībām;
- Veicināt velotūrisma infrastruktūras attīstību.

Nemot vērā, ka lielākā daļa ceļotāju Latvijā ierodas pa autoceļiem, ir jāattīsta gan autoceļu infrastruktūra, gan galvenajiem autoceļiem tuvumā esošā teritorija, lai palielinātu tūristu plūsmu.